

Pressmeddelande

29 MAJ 2002 NR 31

Utvecklingen följer i stort tidigare bedömningar

Riksbankschef Urban Bäckström talade under onsdagen vid ett seminarium i Halmstad under rubriken "Räntepolitik och konjunktur". Bäckström diskuterade penningpolitiken i ett historiskt perspektiv samt kommenterade den aktuella ekonomiska utvecklingen och penningpolitiken.

"Tidpunkten för räntejusteringar men även takten brukar alltid bli föremål för diskussion, vilket är naturligt och bra. Jag skulle i detta sammanhang vilja lyfta fram några frågor som jag tror kan vara viktiga att komma ihåg när man diskuterar penningpolitiken. I en miljö där allmänheten tror på att centralbanken långsiktigt söker uppnå sitt inflationsmål är det jämte bl a inflationsimpulser via importpriser och växelkursen i mångt och mycket resursutnyttjandet i ekonomin som bestämmer inflationsutsikterna på ett till två års sikt och hur reporäntan kan komma att variera. Stiger eller sjunker temperaturen i ekonomin höjs respektive sänks normalt reporäntan. Hur snabb eller långsam centralbanken måste vara eller storleken på justeringarna avgörs från gång till gång. Ta t.ex. en situation där resursutnyttjandet och inflationen ligger högt redan i utgångsläget och konjunkturer väntas vända upp. I ett sådant läge kan räntan behöva höjas på ett tidigt stadium. Finns det däremot gott om lediga resurser och inflationstrycket är lågt för tillfället så kan centralbanken vänta något längre", sade Bäckström.

"Inflationsmålet på 2 procent som infördes 1993 vann efter den strama penningpolitiken och budgetsaneringen vid mitten av 1990-talet ökad trovärdighet. Resursutnyttjandet kom därför att allt mer stå i centrum för inflationsbedömningarna och penningpolitiken. Under andra halvan av 1990-talet växte svensk ekonomi kraftigt och sysselsättningen ökade med flera hundra tusen personer utan att pris- och lönestegringarna tilltog. En förklaring är att resursutnyttjandet var lågt i utgångsläget efter krisen i början av 1990-talet. Penningpolitiken kunde alltså vara förhållandevis expansiv och reporäntan låg i den situationen", sade Urban Bäckström.

"Mot slutet av 1990-talet och under år 2000 blev det alltmer uppenbart att efterfrågan i svensk ekonomi växte för snabbt och att hastigheten i expansionen behövde anpassas till vad ekonomin i längden klarar av. I spåren av den inbromsning som världsekonomin gjorde i slutet av 2000 sänkte Riksbanken inte

SVERIGES RIKSBANK

Telefon
08-787 00 00

Telefax
08 - 21 05 31

E-post
registratorn@riksbank.se

Internet
<http://www.riksbank.se>

styrräntan lika mycket som andra centralbanker. Gapet mellan mängden tillgängliga och utnyttjade produktionsresurser hade slutits snabbt i Sverige på grund av den höga aktivitetsnivån. Resursutnyttjandet kan som det nu ser ut t.o.m. ha blivit lite *för* ansträngt med tanke på att den underliggande pris- och lönestegringstakten ligger något för högt i dagsläget, vilket Riksbanken pekat på i de senaste inflationsrapporterna. Det ligger ingen stor dramatik i detta, men en lika snabb expansion framöver som under de gynnsamma åren under andra halvan av 1990-talet verkar inte möjlig utan att priser och kostnader riskerar att hamna ur fas med inflationsmålet. Det är mot denna bakgrund – och det internationella konjunkturläget, som verkar ha stabiliserats och rent av påbörjat en försiktig uppgång – man bör se de två höjningar med sammanlagt 0,5 procentenheter som Riksbanken genomfört under våren”, konstaterade Bäckström.

”Ser vi till det aktuella läget så har inflationen som väntat fallit tillbaka under den senaste tiden och det finns skäl att tro på ytterligare nedgång i inflationen under de närmaste månaderna. Här spelar det senaste årets dämpning av konjunkturen in, vilket frigjort en del resurser, liksom att de tillfälliga prisseffekter vi talat om under det senaste året börjat ebba ut. Men eftersom konjunkturedgången varit relativt mild har också resursutnyttjandet förblivit relativt högt. I takt med att konjunkturen förbättras under de kommande åren finns det anledning att räkna med att inflationen gradvis kan komma att öka något igen, om ingenting görs.”

”Om konjunkturuppgången under prognosperioden fortsätter som vi väntar oss, och om det inte finns anledning att ändra bedömningen av inflationsutsikterna, är det troligt att höjningar av reporäntan kan komma att behövas. Men jag tycker att det är lite svårt att i dagsläget säga i vilken takt det bör ske. Så här långt verkar vår bedömning från inflationsrapporten i mars på det hela taget stå sig, särskilt om man beaktar att reporäntan höjts. Som vanligt måste vi vara vaksamma på hur situationen utvecklas. Läget kan snabbt förändras, inte minst mot bakgrund av den uppåtgående konjunkturen”, avslutade Bäckström.